

การพัฒนารูปแบบเครื่องประดับของกลุ่มหัตถกรรมกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม

อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย

จุฑามาศ ดอนอ่อนเป้า¹ จิรวัดน์ พิระสันต์ และนิรัช สูดสังข์²

Development of Styles of Coconut Shell Handicraft Group in Suanhorm Village

,Amphur Nong Hin, Loei.

Chuthamas Dononbao¹ * Jirawat Phirasant Nirat Soodsang²

¹นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาศิลปะและการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

²อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

¹Graduate Students, Department of Art and Design, Faculty of Architecture, Naresuan University, Phitsanulok

²Lecturer, Faculty of Architecture, Naresuan University, Phitsanulok

*Corresponding author E-mail address : amme.chuthamas@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชนของกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย เพื่อการพัฒนาเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีอัตลักษณ์ร่วมสมัยของกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย และเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคในรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประดับหลังจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของของกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย

ประชากรในการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดประชากรในการวิจัย 2 กลุ่ม คือ 1. ประชากรในหมู่บ้านและกลุ่มผู้ผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าวบ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย จำนวนประชากรในหมู่บ้าน 330 คน และ 2. ประชาชนที่อาศัยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยและนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาเที่ยวใน อำเภอเมือง จังหวัดเลย จากสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดเลยช่วงเดือน มกราคม-มีนาคม 2553 พบว่ามีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวทั้งสิ้น 41,996 คน ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยกลุ่มที่ 1. ผู้ที่อาศัยในชุมชนและผู้ผลิตหัตถกรรมกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย จำนวน 77 คนโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง และ 2. ผู้ที่อาศัยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลยและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวใน อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำนวน 540 คนโดยผู้วิจัยได้คัดเลือกการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 617 คน การดำเนินการวิจัยประกอบด้วยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดการสัมภาษณ์ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า สภาพทั่วไปของชุมชนมีลักษณะของภูเขาสลับกับพื้นราบ ไม่เหมาะแก่การทำนา เนื่องจากอาชีพหลักของชาวอีสานหรือพื้นที่ใกล้เคียง คือการทำนา ชาวบ้านในชุมชนจึงหันมาทำไร่แทน จากอดีตนั้นความเป็นอยู่ก็อาศัยซึ่งกันและกันอยู่กับแบบเครือญาติ พึ่งพาอาศัยกันตามแบบชนบท มีการสร้างรายได้เพิ่มเติมโดยการสร้างงานหัตถกรรมจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมสถานที่สำคัญในชุมชน ชาวบ้านในชุมชนจึงเกิดการรวมตัวกันสร้างงานหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว เริ่มแรกรูปแบบและรูปทรงของผลิตภัณฑ์ในแนวความคิดจากรูปทรงของจากธรรมชาติเท่านั้น ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมข้อมูลสรุปและสร้างแบบร่างออกมาแล้วนำไปสอบถามเกี่ยวกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและชุมชนเพื่อหาแบบในการนำไปสร้างจริง และนำเครื่องประดับที่พัฒนารูปแบบแล้วไปประเมินโดยนักท่องเที่ยวและผู้ที่อาศัยในชุมชน รวมถึงผู้ผลิตหัตถกรรมกะลามะพร้าว บ้านสวน

ห้อม ตำบลปวนพ จังหวัดเลย พบว่า เครื่องประดับจากกะลามะพร้าวรูปแบบใหม่พัฒนาขึ้นมานั้นกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจระดับมาก

คำสำคัญ : เครื่องประดับ กะลามะพร้าว หัตถกรรม บ้านสวนห้อม

Abstract

The purpose of this study was to examine the context of the community, community groups and products produced from coconut shell crafts Suanhorm Village, Amphur Nong Hin, Loei. for the development of coconut shell jewelry. For product identity, the contemporary of manufacture of handicrafts from coconut shells Suanhorm Village, Amphur Nong Hin, Loei., and to evaluate the satisfaction of consumers in product design jewelry after the product's development of the manufacture of handicrafts from coconut Suanhorm Village, Amphur Nong Hin, Loei. Samples in this study was. Those who live in the community and coconut shell craft manufacturer Suanhorm Village, Amphur Nong Hin, Loei. Sampling of 77 students selected by purposive and those who live in Muang district. Loei Province, and tourists come to see it in the Province of 540 people who were selected by simple random sampling. Sample of 617 persons of the research consists of gathering information from the document. And field data collection. Being interviewed. Observation and participation. Tools included in this study. Interviews and questionnaires. Data analysis purposes. And the results were presented in a descriptive analysis.

The results showed that the general condition of the community nature of mountains alternate with flat Not suitable for farming. Since the main occupation of the Northeast or the areas near farming, local people turned to farming instead. From the past, the existence depends on each other with a relative Should bring together the rural housing. Has been created to generate additional revenue by creating crafts for sale to tourists who come to visit places in the community. People in the community is the gathering together to create handicrafts from coconut shell. Original form and shape of the product in the shape of the ideas come from nature only. The researcher has compiled a draft summary, and then came out to inquire about who is involved and to find a community in a real application. And the jewelry and then develop a model to assess the tourists and residents in the community. Manufacturers, coconut shell crafts Suanhorm Village, Amphur Nong Hin, Loei. That coconut shell jewelry from new forms were developed by the high level of satisfaction.

Key words : handicrafts , coconut shell , jewelry

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผลิตภัณฑ์ชุมชนของประเทศไทยการกระจายตัวของผลิตภัณฑ์ตามแหล่งวัตถุดิบเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ทางวัตถุดิบกระจายตัวไปทุกภูมิภาคของประเทศ ผลิตภัณฑ์ชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสาน เอกลักษณะทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของภาคอีสาน คือ วัฒนธรรมการบริโภคข้าวเหนียว และในการดำรงชีวิตที่สำคัญจำเป็นต้องสร้างผลิตภัณฑ์ขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการด้านประโยชน์ใช้งานโดยมีชนบประเพณีความเชื่อทางศาสนาและวัฒนธรรม เป็นองค์ประกอบที่เสมือนกรอบหรือกฎเกณฑ์การสร้างงานเพื่อสืบทอดกันมา ซึ่งสิ่งทั้งหลายนี้จะประสานกันเป็นองค์ประกอบสำคัญของผลิตภัณฑ์ชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชนของภาคอีสานที่โดดเด่นนั้นคงจะเห็นได้จาก การทอผ้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ้าจิด ซึ่งถือว่าเป็นงานหัตถกรรมชั้นสูงของชาวอีสาน (วิบูลย์ ลิ้มวรรณ, 2538, หน้า 158-159)

จังหวัดเลยเป็นจังหวัดชายแดนริมฝั่งแม่น้ำโขง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของภูมิภาคและของประเทศ เนื่องจากมีสภาพภูมิประเทศงดงาม มีทิวเขาสูงใหญ่ มีป่าไม้ที่อุดมไปด้วยพืชพรรณและสัตว์ป่านานาชนิด มีประเพณีหลากหลาย และมีเอกลักษณ์โดดเด่น ซึ่งบางอย่างไม่สามารถพบเจอได้ที่อื่น เช่น การละเล่นผีตาโขน ประเพณีผิชนน้ำจังหวัดเลยมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติหลายแห่ง เช่น อุทยานแห่งชาติภูกระดึง อุทยานแห่งชาติภูเรือ และแก่งคุดคู้ เป็นต้น (สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2551, ไม่มีเลขหน้า) ความสวยงามที่เป็นธรรมชาตินี้ทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมในแต่ละปีนั้นมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปีจากสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมตั้งแต่เดือน มกราคม-มีนาคม 2553 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยเข้ามาเที่ยวจังหวัดเลยจำนวน 41,996 คน (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว, 2553, ไม่มีเลขหน้า) จากการสำรวจจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเลยในงานของฝากของที่ระลึกจังหวัดเลยประจำปี 2552 พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่จังหวัดเลยส่วนใหญ่มีการเลือกซื้อของฝากของที่ระลึกประเภทผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ผลิตจากกะลามะพร้าวเป็นส่วนใหญ่ (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเลย, 2552, ไม่มีเลขหน้า)

การผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทต่างๆ และผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าวนี้ก็เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทหนึ่งที่มีความพร้อมสูง ไม่ว่าจะเป็นในด้านวัตถุดิบที่สามารถหาซื้อได้ง่ายในชุมชน ตลาด ซึ่งทุกครัวเรือนส่วนใหญ่นิยมนำมะพร้าวมาปรุงแต่งอาหารทั้งของคาวและของหวาน ทำให้มีวัสดุเหลือใช้จากกะลามะพร้าวเป็นจำนวนมากจากการผลิตและจำหน่ายของฝากประจำจังหวัด คือ มะพร้าวแก้ว การนำประโยชน์จากมะพร้าวมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ นั้นจำเป็นต้องอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชาวไทยสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นคือการเรียนรู้ของชาวบ้านจากประสบการณ์และความเชื่อ กลายเป็นความรู้ที่สั่งสมมาแต่บรรพบุรุษ สืบทอดจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง โดยมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 19, 2538, หน้า 5) ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าวจัดว่าเป็นหัตถกรรมประเภทหนึ่งที่น่าเอาวัสดุที่หาง่ายและมีในท้องถิ่นมาสร้างเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด ซึ่งการนำกะลามะพร้าวมาใช้ประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือนต่างๆ เช่น กระบวยตักน้ำ ขันตักน้ำ ตะหลิว พานใส่ดอกไม้ (รัชนิจิตวานิช, 2532, หน้า 22) หรือเครื่องดนตรีบางชนิดก็สามารถนำกะลามะพร้าวมาประดิษฐ์อีกด้วย อีกทั้งยังสามารถนำมาผลิตเป็นเครื่องประดับสำหรับสวมใส่ได้อีกด้วย เนื่องจากความหลากหลายของกะลามะพร้าวที่มีความเป็นเอกลักษณ์สามารถเพิ่มมูลค่าได้ยิ่งขึ้น

ผลิตภัณฑ์เครื่องประดับจากกะลามะพร้าวนี้นี้มีการพัฒนารูปแบบ โครงสร้างและลดทอนการตกแต่งที่สวยงามประณีตมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ออกมาได้เรื่อยๆ เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์เครื่องประดับจากกะลามะพร้าวมีลักษณะเฉพาะเนื่องจากมะพร้าวแต่ละลูกจะมีลวดลายที่สวยงามแตกต่างกันไปต่อมามีการพัฒนาด้านประโยชน์ใช้สอยเพิ่มมากขึ้นมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าน้อยให้กลายเป็นงานผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีราคาและคุณค่าเป็นที่ต้องการแก่บุคคลทั่วไปได้

ดังนั้นการนำเอาวัสดุที่เหลือใช้จากธรรมชาติและจากการบริโภคในครัวเรือนมาสร้างสรรค์เป็นเครื่องประดับหลายรูปแบบในพื้นที่จังหวัดเลย ซึ่งการผลิตเครื่องประดับจากกะลามะพร้าวให้มีรูปแบบที่หลากหลายและมีความสวยงามต่างกันไปทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ในหลายรูปแบบ สำหรับที่ผู้สนใจสามารถเลือกชมได้ตามความต้องการและยังส่งผลให้เกิดค่านิยมในการใช้สินค้าที่ผลิตภายในประเทศ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนอีกด้วย รูปแบบผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าวนั้นส่วนใหญ่มุ่งความสนใจไปที่คุณค่าในการใช้งานเป็นหลัก หรือสารประโยชน์ของสิ่งเหล่านั้นก่อนที่จะให้ความสนใจในเรื่องของความงามและคุณค่าทางศิลปะในเมื่อเรารู้ถึงวัตถุประสงค์ของการสร้างและคุณค่าประโยชน์ของผลิตภัณฑ์แล้วเราควรนึกถึงคุณค่าในความงามและศิลปะจนเกิดความรู้สึกของผู้บริโภคว่า มีความงามหรือบางทีอาจเป็นคุณค่าทางความงามและศิลปะก่อนประโยชน์

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาในเรื่อง การพัฒนารูปแบบเครื่องประดับของกลุ่มหัตถกรรมกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย ให้เกิดผลิตภัณฑ์เครื่องประดับในรูปแบบใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคและเป็นแนวทางในการประยุกต์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าวที่มีอยู่ทั่วทุกภาคในประเทศ กับผลิตภัณฑ์ชุมชนอื่นๆ ที่มีแหล่งในการผลิตและกระบวนการในการผลิตที่ใกล้เคียงกัน อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและงานฝีมือในการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนของไทย ให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาริบทชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชนของกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าวบ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย
2. การพัฒนาเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีอัตลักษณ์ร่วมสมัยของกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคในรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประดับหลังจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย

สมมติฐานการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประดับของกลุ่มหัตถกรรมจากกะลามะพร้าวรูปแบบใหม่มีความพึงพอใจระดับมาก

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ในการวิจัยร่วมกับชุมชน คือ กลุ่มผู้ผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าวใน บ้านสวนห้อม ตำบลปวนพุ อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย
2. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเวลาในการวิจัยครั้งนี้ คือ เริ่มจากการจัดตั้งกลุ่มหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว (พ.ศ. 2549-2553) เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่เกิดการรวมตัวของสมาชิกผู้ผลิตในการจัดตั้งกลุ่มหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม ตำบลปวนพุ อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย
3. ขอบเขตด้านเนื้อหาเกี่ยวกับบริบทชุมชน
4. ขอบเขตด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยกำหนดการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประดับจากกะลามะพร้าว จากยอดขายสินค้าของร้านค้าของฝากของที่ระลึกของจังหวัดเลย พบว่า สินค้าประเภทหัตถกรรมที่ผลิตจากวัสดุกะลามะพร้าว ที่ได้รับความนิยมในการเลือกซื้อของผู้เข้าชมงานทั้งที่เป็นคนในพื้นที่จังหวัดเลย และนักท่องเที่ยวที่เข้าชมงานแสดงสินค้าของที่ระลึกประจำปี 2552 (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเลย, 2552, ไม่มีเลขหน้า) ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาสนับสนุนในการพิจารณาเลือกประเภทในการผลิตเครื่องประดับจากกะลามะพร้าวของกลุ่มหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว ทั้งสิ้น 5 ชุด ซึ่งแต่ละชุดประกอบด้วย เข็มกลัดติดเสื้อ สร้อยข้อมือ ต่างหูและเข็มขัด

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำหลักกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของ อุไรวรรณ ปีติเมธิยากุล (2546, หน้า 34) ได้กล่าวถึงกระบวนการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้จำหน่ายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประดับหลังจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย นั้นผู้วิจัยกำหนดวิธีการในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ดังนี้

(1) ออกแบบภาพร่างผลิตภัณฑ์เครื่องประดับจากกะลามะพร้าวของกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย โดยคำนึงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดเลย

(2) นำแบบร่างผลิตภัณฑ์เครื่องประดับจากกะลามะพร้าวของกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย โดยคำนึงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดเลย ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรม จังหวัดเลยเพื่อขอแนะนำในการออกแบบ โดยเลือก 20 แบบ พร้อมสัมภาษณ์โดยผู้เชี่ยวชาญ

(3) นำภาพร่างผลิตภัณฑ์ผลิตภัณฑ์เครื่องประดับจากกะลามะพร้าวของกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย โดยคำนึงถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดเลย ที่ได้ขอคำแนะนำในการออกแบบทั้ง 20 แบบจากผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปผลิต

(4) ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปผลิตเป็นต้นแบบเครื่องประดับ

(5) นำต้นแบบเครื่องประดับไปตรวจสอบคุณภาพตามเกณฑ์การประเมินของชุมชน

(6) นำต้นแบบที่ได้รับการประเมินไปสอบถามความพึงพอใจโดยกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ มีวิธีการรวบรวมข้อมูล คือ การเตรียมการสัมภาษณ์ การเริ่มสัมภาษณ์ และสัมภาษณ์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามประกอบด้วย ภาพถ่าย และผลิตภัณฑ์เครื่องประดับจากกะลามะพร้าวของกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดโดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้วส่งคืนทันที โดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่อไป

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ลักษณะของข้อมูลมีการวิเคราะห์นั้นมีทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อให้เกิดภาพรวมที่สามารถตอบปัญหาได้อย่างครบถ้วนและสามารถรับรู้ถึงประวัตความเป็นมา การรวบรวมรูปแบบของผลิตภัณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหาในการวิจัย ครั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ดังนี้

(1) การตรวจสอบข้อมูล การตรวจสอบข้อมูลที่ได้รวบรวมมานั้น ตรวจสอบโดยวิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล การพิสูจน์ว่าข้อมูลวิจัยที่ได้มานั้นถูกต้อง (สุภางค์ จันทวานิช, 2542, หน้า 129)

(2) การลดทอนข้อมูล ให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ถูกต้องและรัดกุม

(3) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความข้อมูล โดยการดึงความหมายออกจากข้อมูลที่มีอยู่เป็นการทำความเข้าใจว่าข้อมูลบออะไรบ้าง ข้อมูลที่ได้จากการบอกเล่าหรือจากการสังเกตเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลหรือผู้ให้สัมภาษณ์นั้น (สุภางค์ จันทวานิช, 2543, หน้า 124)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ดังนี้

(1) ประมวลผลและนำเสนอในรูปแบบของร้อยละ

(2) วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้บริโภคและผู้ผลิตในรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประดับหลังจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าวบ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนความพึงพอใจ 5 ระดับ โดยเรียงลำดับความพึงพอใจดังนี้ 5 มากที่สุด 4 มาก 3 ปานกลาง 2 น้อย 1 เล็กน้อย จากนั้นนำค่าคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูล และเทียบกับเกณฑ์การประเมินของของเบสท์ (Best, 1970-190) อ้างถึงใน (บุญมี พันธุ์ไทย, 2545, หน้า 60) ดังนี้

4.50-5.00	พึงพอใจมากที่สุด
3.50-4.49	พึงพอใจมาก
2.50-3.49	พึงพอใจปานกลาง
1.50-2.49	พึงพอใจน้อย
1.00-1.49	พึงพอใจเล็กน้อย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษารับรู้ชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชนของกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย

ลักษณะภูมิประเทศของชุมชน พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นพื้นราบสลับกับภูเขา ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ มีแหล่งน้ำ ป่าไม้ โดยรวมแล้วทั่วไปเหมาะสำหรับเพาะปลูก จึงเหมาะแก่การตั้งถิ่นฐานของชุมชนบ้านสวนห้อม สภาพทางสังคมของชุมชนโดยทั่วไปบ้านเรือนจะมีลักษณะเป็นบ้านไม้ชั้นเดียวยกพื้นสูงมีใต้ถุนบ้านสำหรับเลี้ยงสัตว์หรือเก็บผลิตผลทางการเกษตร ในชุมชนยังนับถือผีฟ้าในการปกป้องคุ้มครอง และยังนับถือผู้อาวุโสในหมู่บ้านอีกด้วย เมื่อว่างเว้นจากการทำงานชาวบ้านจะรวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมบันเทิงและอันเป็นประโยชน์กับชุมชน มีการกระจายหน้าที่ในการรับผิดชอบอย่างชัดเจนเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันหมู่บ้านโดยอาศัยภูมิปัญญาชาวบ้านในการบริหารจัดการตนเองตามสภาพและความสามารถของสมาชิกในชุมชนเอง และภูมิปัญญาทางด้านการแพทย์การรักษาโรคด้วยสมุนไพร ตามการรักษาแผนโบราณนั้นได้สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่อดีตถึงแม้ในปัจจุบันจะลดบทบาทลงไปมากก็ตาม แต่ก็ยังไม่ถึงกับสูญหายไปเลยทีเดียว ในกลุ่มคนเฒ่าคนแก่เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยเล็กน้อยก็ยังคงอาศัยการรักษาด้วยสมุนไพรอยู่ แต่ก็ใช้ควบคู่ไปกับการรักษาแผนปัจจุบัน

ผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับชุมชน เพื่อให้แต่ละชุมชนใช้ทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกและในชุมชนในการเข้าถึงองค์ความรู้สมัยใหม่ กระบวนการในการผลิตหัตถกรรมของกลุ่มนั้นเป็นการผลิตที่สืบทอดมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ผลิตสืบทอดกันมา โดยวิธีการถ่ายทอดวิธีการให้ลูกหลานเป็นผู้ผลิตสืบทอดมาจากการสัมผัสและการสังเกตกระบวนการในการผลิตสืบทอด 6 ขั้นตอน ดังนี้ การคัดเลือกกะลามะพร้าว การทำความสะอาดกะลามะพร้าว การเตรียมผิวของกะลามะพร้าว การฉลุลายตามแบบร่าง การตกแต่งชิ้นงานหลังจากฉลุ และการขัดเงา

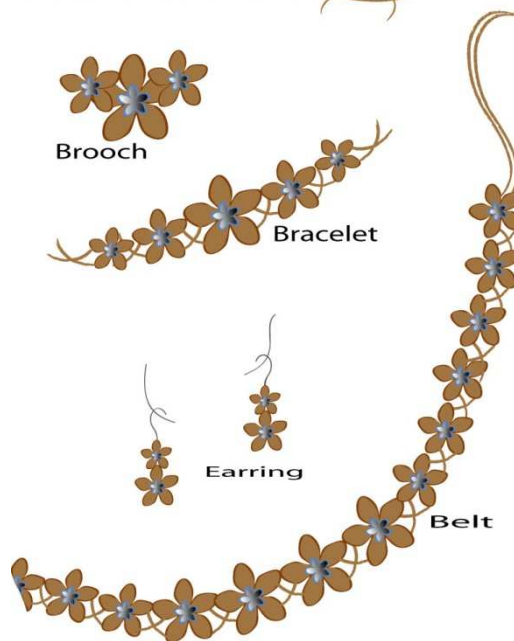
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการพัฒนาเครื่องประดับจากกะลามะพร้าวเพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีอัตลักษณ์ร่วมสมัยของกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย

จากการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ชาวบ้านที่อาศัยในหมู่บ้านสวนห้อม และผลิตหัตถกรรมกะลามะพร้าวของชุมชนบ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย สรุปเป็นแนวความคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าวทั้ง 5 ชุด พร้อมกันนี้ยังได้สรุปแบบเครื่องประดับกะลามะพร้าวหลังจากผ่านกระบวนการผลิตแล้ว ดังนี้

ชุดที่ 1

ต้นที่พบส่วนใหญ่ในบริเวณพื้นที่ในการวิจัย คือ ต้นลีลาวดี ไม่ว่าจะเป็นวัดที่ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้าน สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในพื้นที่เช่น ผาหินงาม น้ำตก เป็นต้นและจากการสอบถามพบว่าต้นลีลาวดีที่พบเห็นโดยทั่วไปนั้นชาวบ้านที่เข้าไปหาของป่าในป่าเมื่อพบเห็นจึงนำมาปลูกไว้ภายในบริเวณบ้านเพื่อใช้เป็นไม้ประดับ แต่พอทราบว่าต้นไม้นี้ก็นำมาปลูกนั้นชื่อว่าต้นลั่นทม จึงนำไปปลูกไว้ในสถานที่ท่องเที่ยวหรือวัดแทนการทำลายเนื่องจากลักษณะของต้นไม้นี้ดังกล่าวมีลักษณะที่สวยงาม ที่ดอกที่สวยงาม เป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยว

SKETCH DESIGN

ภาพที่ 1 ภาพร่างเครื่องประดับชุดที่ 1

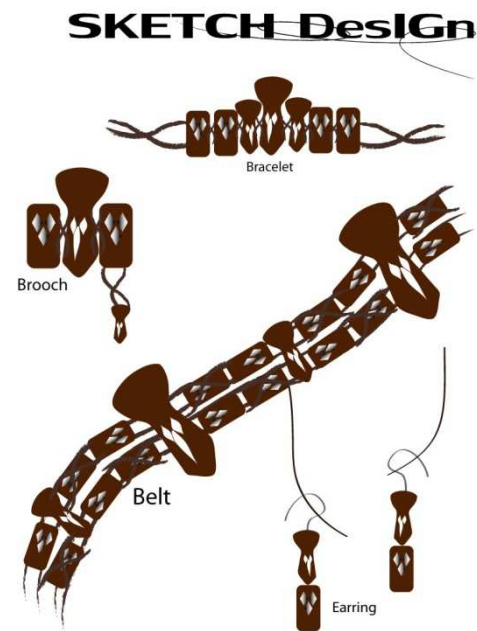
ภาพ 2 เครื่องประดับจากกะลามะพร้าว

ภาพ 3 เครื่องประดับจากกะลามะพร้าวเมื่อสวมใส่กับร่างกาย

ชุดที่ 2

การเล่นสีดาโคนันน่าจะเป็นสิ่งที่แปลก
สำหรับผู้พบเห็น มีการนำเอาถัก
ทางมะพร้าวที่แห้ง นำมาตกแต่งเป็น
หน้ากาก โดยการเจาะช่องตา จมูก ปาก
และใบหู นำเอาหวดหนึ่งข้างโดยกดคั่นหวด
ให้เป็นรอยบุ๋มหงายปากหวดขึ้น เพื่อสวม
ศีรษะแต่งแต้มสีสันทึบนาคู ส่วนชุดที่สวม
ใส่ทำมาจากเศษผ้าหลากหลายสีมาเย็บต่อ
กัน อุปกรณ์ในการเล่นมี 2 ชิ้น คือ
"หมากกระเผล่ง" มีไว้เพื่อเขย่าทำให้เกิด
เสียงดังในเวลาเดิน และ "อาวุธประจำกาย"

ภาพที่ 4 ภาพร่างเครื่องประดับชุดที่ 2

ภาพ 5 เครื่องประดับจากกะลามะพร้าว

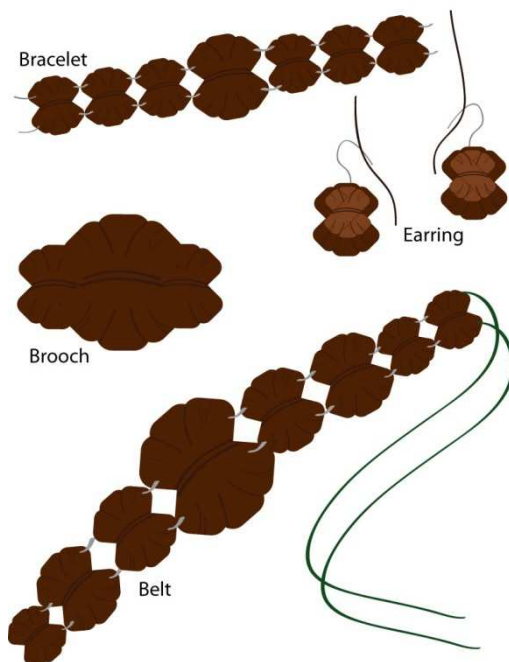

ภาพ 6 เครื่องประดับจากกะลามะพร้าวเมื่อสวมใส่กับร่างกาย

ชุดที่ 3

งานบุญหรือประเพณีต่างๆของชาวบ้านนั้นนิยมปฏิบัติตามฮีต 12 โดยแต่ละหมู่บ้านจะมีการจัดงานบุญประจำปีทุกปีในแต่ละเดือน ซึ่งงานบุญแต่ละเดือนก็จะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันไป เช่น บุญเดือนสี่ หรือ บุญผะเหวด เมื่อมีงานบุญชาวบ้านที่อาศัยในหมู่บ้านใกล้เคียงก็จะมาเที่ยวงานบุญ และบ้านที่เป็นเจ้าภาพในการจัดงานบุญก็จะมีการเตรียมอาหาร ขนมหวาน ไว้สำหรับต้อนรับผู้ที่มาเที่ยวงานบุญ ซึ่งอาหารส่วนใหญ่มักจะเป็นขนมจีน น้ำยาลาว ของหวานหรือขนมหวานก็จะเป็นข้าวต้มมัด โดยข้าวต้มมัดนี้จะมีทุกบ้านไม่ใช่เพียงแต่นำมาเป็นขนมเพื่อรับรองแขกที่มาเที่ยวงานเท่านั้นยังนำไปถวายพระตักบาตรได้อีกด้วย

SKETCH DESIGN

ภาพที่ 7 ภาพร่างเครื่องประดับชุดที่ 3

ภาพ 8 เครื่องประดับจากกะลามะพร้าว

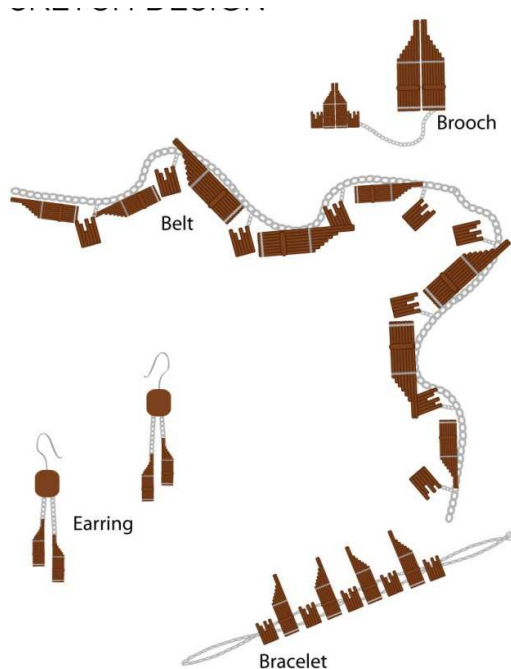

ภาพ 9 เครื่องประดับจากกะลามะพร้าวเมื่อสวมใส่ร่างกาย

ชุดที่ 4

แคน เป็นเครื่องดนตรีชนิดเป่า เป็นเครื่องดนตรีประจำภาคอีสาน ในทุกจังหวัดล้วนแล้วแต่มีเครื่องเป่าชนิดนี้เพื่อความบันเทิง แคนทำมาจากไม้ไผ่ นำมาเรียงกันแล้วเจาะรูเพื่อให้เกิดเสียงที่ต่างกัน มีลิ้นเพื่อเปิด ปิดลม ทำให้เกิดเสียง

หมู่บ้านสวนห้อมนั้น หมอแคนประจำหมู่บ้านคือคนที่ใกล้ชิดกับชาวบ้าน (ผีฟ้าที่ชาวบ้านนับถือ) เมื่อมีงานเทศกาลในแต่ละเดือน จะมีการละเล่นฟ้อนรำอย่างสนุกสนาน มีการเป่าแคน ร้องหมอลำตามประเพณีของชาวบ้าน ที่แสดงให้เห็นถึงความสนุกสนานผ่อนคลายหลังจากการทำงาน

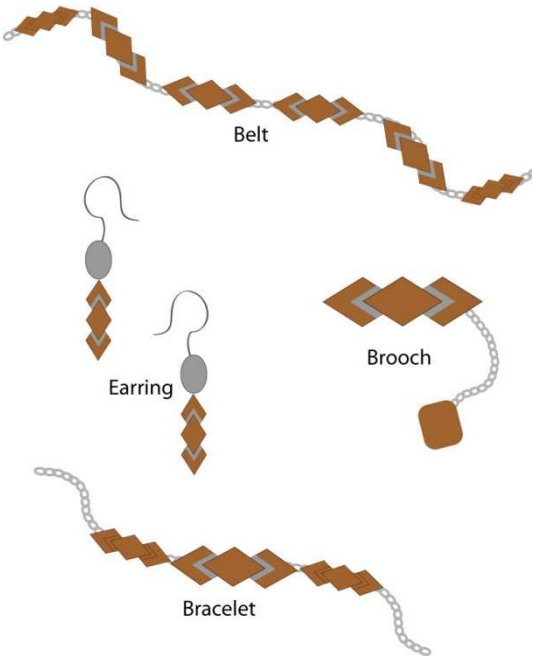
ภาพที่ 10 ภาพร่างเครื่องประดับชุดที่ 4

ภาพ 11 เครื่องประดับจากกะลามะพร้าว

ภาพ 12 เครื่องประดับจากกะลามะพร้าวเมื่อสวมใส่ร่างกาย

แนวคิดในการออกแบบ	ภาพร่าง	เครื่องประดับจริง
ชุดที่ 5 การทอผ้าฝ้ายของชาวบ้านสวนห้อมนั้นถือเป็นกิจกรรมหนึ่ง ในอดีตชาวบ้านจะปลุกต้นฝ้ายไว้ในบริเวณบ้าน เมื่อฝ้ายออกดอกก็จะเก็บดอกฝ้ายเพื่อนำมาทอผ้า จากการสัมภาษณ์นั้น พบว่าเครื่องมือในการทอผ้านั้นจะใช้ก่ ในการทอ มีกระสวยใส่ด้ายและยกเท้าสลับไปมา เพื่อให้เกิดลาย และลายพื้นฐานส่วนใหญ่จะเป็นลวดลายของสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ซึ่งมีลักษณะคล้ายดอกไม้ เมื่อนำมาจัดวางเรียงกันแล้วมีลักษณะอ่อนช้อย ถึงแม้ว่าจะเป็นสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน เมื่อนำมาวางเรียงกันก็ไม่ให้ความรู้สึกที่น่ากลัวแต่อย่างใด อีกทั้ง พบว่า สี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนมีลักษณะคล้ายดอกไม้ ตรงที่มีพุ่มแหลมชาวบ้านส่วนใหญ่นิยมนำดอกไม้ไปบูชาพระ กราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้าน	 ภาพที่ 13 ภาพร่างเครื่องประดับชุดที่ 5	 ภาพ 14 เครื่องประดับจากกะลามะพร้าว ภาพ 15 เครื่องประดับจากกะลามะพร้าวเมื่อสวมใส่ร่างกาย

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคในรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประดับหลังจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของของกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย

การประเมินความพึงพอใจในรูปแบบเครื่องประดับจากกะลามะพร้าวของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มผู้บริโภคเครื่องประดับ จำนวน 360 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.78 ช่วงอายุระหว่าง 22-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.83 ระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 51.67 อาชีพส่วนใหญ่เป็น ประกอบอาชีพราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 24.72 และรองลงมาคือ ประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 20 รายได้ส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 10,001 – 20,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 64.44

ตาราง 1 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประดับ หลังจาก การ พัฒนา ผลิตภัณฑ์ของของกลุ่มผลิต หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย จำนวน 360 คน

ด้าน	ชุดที่ 1		ชุดที่ 2		ชุดที่ 3		ชุดที่ 4		ชุดที่ 5	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. หน้าที่การใช้งาน	3.82	0.74	3.53	0.73	3.49	0.73	3.53	0.81	3.63	0.75
2. ความแข็งแรง	3.68	0.75	3.61	0.67	3.53	0.62	3.58	0.69	3.45	0.68
3. มีรูปแบบแปลกตาและน่าสนใจ	3.60	0.77	3.56	0.70	3.52	0.61	3.58	0.65	3.51	0.65
4. สะดวกต่อการพกพา	3.73	0.77	3.50	0.76	3.51	0.66	3.63	0.68	3.50	0.69
5. ราคา	3.71	0.79	3.47	0.78	3.46	0.74	3.64	0.65	3.45	0.71
6. ความสะดวกสบายในการใช้	3.73	0.77	3.46	0.76	3.52	0.71	3.61	0.66	3.48	0.72
7. ความสวยงาม	3.88	0.80	3.53	0.81	3.50	0.72	3.68	0.71	3.49	0.71
รวมเฉลี่ย	3.73	0.77	3.53	0.75	3.51	0.68	3.60	0.69	3.51	0.70

จากตารางพบว่าผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประดับหลังจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของของกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย จำนวน 360 คน ประเมินผลเครื่องประดับจากกะลามะพร้าวจำนวน 5 ชุด

ผู้บริโภคส่วนใหญ่ประเมินความพึงพอใจโดยรวมที่มีต่อเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว พบว่า ความพึงพอใจเครื่องประดับจากกะลามะพร้าวในชุดที่ 1 มีความพึงพอใจ มาก ($\bar{X} = 3.73$)โดยผู้ประเมินมีความพึงพอใจสูงสุด รองลงมาคือ ที่ 4 มีความพึงพอใจ มาก ($\bar{X} = 3.60$) และรองลงมาคือ เครื่องประดับจากกะลามะพร้าวในชุดที่ 2 มีความพึงพอใจ มาก ($\bar{X} = 3.53$) และเครื่องประดับจากกะลามะพร้าวในชุดที่ 3 มีความพึงพอใจ มาก ($\bar{X} = 3.51$) ซึ่งมีความพึงพอใจเท่ากับ เครื่องประดับจากกะลามะพร้าวในชุดที่ 5 มีความพึงพอใจ มาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

การประเมินความพึงพอใจในรูปแบบเครื่องประดับจากกะลามะพร้าวของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มผู้ที่อาศัยในชุมชน จำนวน 180 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 79 อายุระหว่าง 22-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.33 รองลงมาคือ อายุต่ำกว่า 22 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.11 และช่วงอายุระหว่าง 31-45 จำนวน คิดเป็นร้อยละ 11.11 และอายุ 46 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 14.44 สถานภาพส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว ร้อยละ 53.89 ระดับการศึกษาพบว่า ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 75.56 อาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบอาชีพ

ทำไร่ ทำสวน ค้าขายและรับจ้างทั่วไป รายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ เดือนละ 8,000-8,500 บาท ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่นี้มาจากการจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร และรับจ้างทั่วไป

ตาราง 2 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่อาศัยในพื้นที่ชุมชนและกลุ่มผลิตหัตถกรรมกะลามะพร้าว ต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประดับ หลังจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของของกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม อำเภอนongหิน จังหวัดเลย จำนวน 180 คน

ด้าน	ชุดที่ 1		ชุดที่ 2		ชุดที่ 3		ชุดที่ 4		ชุดที่ 5	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. หน้าที่การใช้งาน	3.88	0.75	3.57	0.66	3.62	0.72	3.51	0.79	3.33	0.78
2. ความแข็งแรง	3.67	0.76	3.59	0.65	3.89	0.53	3.55	0.91	3.24	0.70
3. มีรูปแบบแปลกตาและน่าสนใจ	3.56	0.76	3.64	0.62	3.80	0.58	3.56	0.84	3.63	0.63
4. สะดวกต่อการพกพา	3.79	0.77	3.60	0.63	3.86	0.51	3.54	0.91	3.65	0.62
5. ราคา	3.67	0.77	6.55	0.58	3.85	0.57	3.70	0.89	3.63	0.62
6. ความสะดวกสบายในการใช้	3.66	0.79	3.51	0.65	3.82	0.56	3.61	0.85	3.69	0.65
7. ความสวยงาม	3.66	0.81	3.46	0.80	3.82	0.59	3.55	0.94	3.71	0.61
รวมเฉลี่ย	3.73	0.78	3.56	0.66	3.80	0.59	3.57	0.87	3.55	0.69

จากตารางพบว่าผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่อาศัยในพื้นที่ชุมชนและกลุ่มผลิตหัตถกรรมกะลามะพร้าวต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประดับหลังจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของของกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม อำเภอนongหิน จังหวัดเลย จำนวน 180 คน ประเมินผลเครื่องประดับจากกะลามะพร้าวจำนวน 5 ชุด พบว่า

ผู้ที่อาศัยในชุมชนและผู้ผลิตหัตถกรรมกะลามะพร้าวประเมินความพึงพอใจโดยรวมต่อเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว พบว่า เครื่องประดับจากกะลามะพร้าวในชุดที่ 1 มีความพึงพอใจ มาก ($\bar{X} = 3.73$) เครื่องประดับจากกะลามะพร้าวในชุดที่ 2 มีความพึงพอใจ มาก ($\bar{X} = 3.56$) เครื่องประดับจากกะลามะพร้าวในชุดที่ 3 มีความพึงพอใจ มาก ($\bar{X} = 3.80$) เครื่องประดับจากกะลามะพร้าวในชุดที่ 4 มีความพึงพอใจ มาก ($\bar{X} = 3.57$) และ เครื่องประดับจากกะลามะพร้าวในชุดที่ 5 มีความพึงพอใจ มาก ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของชุมชนบ้านสวนห้อม ตำบลปวนพุ อำเภอนongหิน จังหวัดเลย

การดำรงชีวิตของคนในชุมชนจำเป็นต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำแล้วแต่เป็นปัจจัยในการดำรงชีวิตของชุมชนทั้งสิ้นทั้งนี้เนื่องจาก ความใกล้ชิดและความผูกพันกับธรรมชาติในการดำรงชีวิตของผู้คนในชุมชนมีความเชื่อในพิธีกรรมและจารีตประเพณีดั้งเดิมที่สืบทอดต่อกันมา ซึ่งประเพณีส่วนใหญ่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เช่น ชาวบ้านในชุมชนเชื่อว่าผีฟ้าที่ดูแลรักษาชาวบ้านให้อยู่กันอย่างสงบนั้นอาศัยอยู่ตามต้นไม้ใหญ่ ทำให้ชาวบ้านไม่กล้าที่จะตัดต้นไม้ ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติได้อีกด้วย ซึ่งนิยพรรณ วรรณศิริ (2542, หน้า 58) ได้กล่าวไว้ว่าสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่ดั้นด้นจะส่งเสริมให้มนุษย์มีระบบความคิดที่ดี และสามารถสร้างวัฒนธรรมที่ดีได้ด้วย ในขณะที่คนที่มีระบบความคิดที่ดีก็จะสามารถพัฒนาปรับสิ่งแวดล้อมให้กลายเป็นวัฒนธรรมได้เช่นกัน ฉะนั้นชาวบ้านจะใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อย่างสมบูรณ์ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดำรงชีพในทุกๆด้าน โดยวิธีการปรับตัวเข้าหาธรรมชาติ เช่นเดียวกับ

การอยู่ร่วมกันในชุมชนของคนในหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับแบบเครือญาติ มีการเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโสภายในหมู่บ้านและยังส่งเสริมให้คนรุ่นหลังได้รับการศึกษาในระดับสูงสุดสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยุพิน สุทธิพิทยศักดิ์ (2531, หน้า 57) พบว่า ความสัมพันธ์ในระบบเครือญาติทั้งในอดีตและปัจจุบันมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น มีการช่วยเหลือกันตลอดมาทั้งด้านแรงงานและอื่น ๆ ตลอดจนยังมีความเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโสในหมู่บ้านและชาวบ้านให้ความสำคัญในการวางแผนครอบครัวมากพอสมควรและค่านิยมทางสังคมที่ยกย่องการศึกษามีความต้องการให้บุตรหลานเป็นเจ้าคนนายคนและเห็นว่าอาชีพเกษตรกรรมลำบาก ทำให้มีการส่งบุตรหลานให้เรียนต่อสูงขึ้น

ผลิตภัณฑ์ชุมชนเกิดขึ้นจากความต้องการในการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่เพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านประโยชน์ของผลิตภัณฑ์เท่านั้น เช่น การสารกระบือขี้วัวเหนียวเพื่อให้ข้าวกระจายความร้อนได้ช้าลง ข้าวนั้นจะอุ่นนานขึ้น การนำกะลามะพร้าวมาทำเป็นกระบวยเพื่อใช้ตักน้ำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเสรี พงศ์พิศ (2547, หน้า 44-45) ได้กล่าวไว้ว่า ภูมิปัญญา คือ ศาสตร์และศิลป์ของการดำเนินชีวิตซึ่งผู้คนได้สั่งสมสืบทอดต่อกันมาช้านานจากพ่อแม่ ปู่ย่า ลุงสู่หลาน จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนรุ่นหนึ่งจากอดีตถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะในภาคอีสานที่มีการบริโภคข้าวเหนียวเป็นอาหาร การทำภาชนะใส่ข้าวเหนียวจึงมีความจำเป็นอย่างมาก การจักสานกระบือจึงเป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากอดีตถึงปัจจุบัน ดังนั้นผลิตภัณฑ์ชุมชนจึงเป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับชุมชน ซึ่งกระบวนการในการผลิตหัตถกรรมของกลุ่มนั้นเป็นการผลิตที่สืบทอดมาดีและการถ่ายทอดวิธีการให้ลูกหลานเป็นผู้ผลิตสืบทอด โดยกระบวนการในการผลิตหัตถกรรมกะลามะพร้าวมี 6 ขั้นตอน ดังนี้ การคัดเลือกกะลามะพร้าว การทำความสะอาดกะลามะพร้าว การเตรียมผิวของกะลามะพร้าว การฉลุลายตามแบบร่าง การตกแต่งชิ้นงานหลังจากฉลุ และการขัดเงา

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความพึงพอใจในรูปแบบเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว

การประเมินความพึงพอใจในรูปแบบเครื่องประดับจากกะลามะพร้าวของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มผู้บริโภคเครื่องประดับ จำนวน 360 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ที่อายุระหว่าง 22-30 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ รองลงมาคือ ประกอบธุรกิจส่วนตัว รายได้ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท

ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประดับหลังจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของของกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว บ้านสวนห้อม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเกี่ยวกับความสวยงามของเครื่องประดับกะลามะพร้าว รวมไปถึงความสะดวกสบายในการใช้งานและการสวมใส่ อีกทั้งยังให้ความสำคัญเกี่ยวกับราคาในการจำหน่าย มีความแข็งแรงคงเมื่อใช้งานตามหน้าที่ อีกทั้งยังสามารถอำนวยความสะดวกในการพกพา ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ประเมินส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงซึ่งมีความละเอียดในการเลือกซื้อเครื่องประดับ หากเครื่องประดับมีรูปแบบที่สวยงามก็สามารถจูงใจให้ผู้บริโภคซื้อผลิตภัณฑ์ได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จูติมา ศรีบรรณสาร (2549, หน้า 108) ได้วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการซื้อเครื่องประดับอัญมณีแท้ของผู้หญิงวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการซื้อเครื่องประดับอัญมณีนั้น ไม่ว่าผู้หญิงวัยทำงานจะซื้อกี่ครั้งต่อปี ก็มีทัศนคติในด้านราคาต้องเหมาะสมกับคุณภาพ คือ เมื่อมีทัศนคติที่ดีและเห็นว่าราคาเหมาะสมกับคุณภาพของเครื่องประดับอัญมณีแล้ว ก็จะช่วยให้ตัดสินใจซื้อได้ง่ายขึ้น และผู้บริโภคมีความพึงพอใจน้อยที่สุดจากการประเมินพบว่า ด้านรูปแบบของเครื่องประดับมีความแปลกตาน่าสนใจ ซึ่งรูปแบบของเครื่องประดับนั้นหากมีรูปแบบที่แปลกตา และมีความน่าสนใจจะเป็นสิ่งที่จะช่วยในการตัดสินใจเลือกซื้อเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้อง

กับ เสรี วงษ์มณฑา (2542, หน้า 185) โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าที่เป็นเครื่องประดับการสร้างความแตกต่างและการออกแบบที่ดีจะทำให้ผู้บริโภคมีการตัดสินใจซื้อที่เร็วขึ้น

ส่วนผู้ที่อาศัยในชุมชนและกลุ่มผลิตหัตถกรรมกะลามะพร้าว พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 22-30 ปี สถานภาพแต่งงานแล้ว การศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี อาชีพหลัก ประกอบอาชีพทำไร่ ทำสวน ค้าขายและรับจ้างทั่วไป รายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ เดือนละ 8,000-8,500 บาท

สำหรับผู้ที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนและกลุ่มผลิตหัตถกรรมกะลามะพร้าวมีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประดับหลังจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว บ้านสวนหอม อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย จำนวน 180 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านความสะดวกสบายในการใช้งาน ทั้งนี้เนื่องจาก หน้าที่การใช้งานของทุกผลิตภัณฑ์นั้นออกแบบมาเพื่อความสะดวกสบาย เช่นเดียวกับเครื่องประดับ ใช้งานง่ายเพื่อความสวยงามเพียงเท่านั้น การใช้งานจะต้องมีความสะดวกสบาย สายไม่พันกัน มีตัวยึดที่แน่นหนา ซึ่งสินค้าที่มีคุณภาพ มีรูปแบบที่ทันสมัย ความสวยงามของรูปทรงนั้นย่อมเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ส่งผลต่อยอดขายเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฤทธิชัย กอศิริวรชัย (2554, หน้า 48) ได้ศึกษาส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกซื้อเครื่องประดับจากร้านค้าอัญมณีจากร้านค้าอัญมณีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และภัทรพิมพ์ พิมพ์ภัทรยศ (2546, หน้า 78) ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคสินค้าเครื่องประดับอัญมณีในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อเครื่องประดับอัญมณีพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์นั้นผู้บริโภคให้ความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านราคา และ ด้านความสวยงามของเครื่องประดับด้านความสะดวกในการพกพา และความแข็งแรงของเครื่องประดับ ทั้งยังด้านหน้าที่การใช้งาน และ รูปแบบของเครื่องประดับมีความแปลกตาน่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับ พิษณุ จงสถิตวัฒนา (2542, หน้า 30) กล่าวถึง การพัฒนาสินค้าที่แตกต่าง คือ พยายามที่จะตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย จำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงสินค้าหรือพัฒนาสินค้าใหม่ๆ เมื่อความต้องการของลูกค้าเป้าหมายของเราเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องพัฒนาสินค้าหรือบริการให้มีความแตกต่างกัน เพื่อตอบสนองความต้องการที่ ผันแปรไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าวของสุภาพบุรุษเพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประดับกะลามะพร้าวสำหรับผู้ชายที่ตรงกับความต้องการ
2. ควรศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคในกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาเยี่ยมชมในพื้นที่ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์ในชุมชน
3. ควรเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ ในหลักสูตรการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนเพื่อเป็นการถ่ายทอดกระบวนการทางภูมิปัญญาให้กับเยาวชน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2535). **วัตถุดิบและการผลิตหัตถกรรมจากกะลามะพร้าว**. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
- กองวิจัยสินค้าและการตลาด กรมพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์. 2523. **รายงานผลการศึกษาวิจัย เครื่องเงินไทย**. กรุงเทพฯ : อักษรไทย
- เกียรติสุดา ศรีสุข. (2551). **สถิติเบื้องต้นทางการศึกษา**. เอกสารประกอบการสอน
- จารุพรรณ ทรัพย์ปรุง. (2548) **เอกสารคำสอนรายวิชาหลักการออกแบบ**. กรุงเทพฯ : คณะ ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- จิตติมา ศรีบรรณสาร. (2549). **พฤติกรรมกรซื้อเครื่องประดับอัญมณีแท้ของผู้หญิงวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ธนบุรี.
- ฤทธิชัย กอศิริวรชัย. (2544). **ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อผู้บริโภคในการเลือกซื้อ เครื่องประดับอัญมณีจากร้านค้าอัญมณีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิยพรรณ วรรณศิริ. (2540) **มานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์
- บุญมี พันธุ์ไทย. (2545). **ระเบียบวิธีวิจัยการศึกษาเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยุพิน สุทธิพิทยศักดิ์. (2531) **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้าน : กรณีศึกษาหมู่บ้านห้วยแดง ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์**. สารนิพนธ์ ประกาศนียบัตรบัณฑิต บัณฑิตอาสาสมัครพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
- ภัทรพิมพ์ พิมพ์ภัทรยศ. (2546). **พฤติกรรมผู้บริโภคสินค้าเครื่องประดับอัญมณีในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ บริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิษณุ จงสถิตยวัฒนา. **การบริหารการตลาด การวิเคราะห์ กลยุทธ์ และการตัดสินใจ**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รัชณี จิตตานิช. (2532). **เครื่องใช้จากกะลามะพร้าว**. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดรอนสโตร์
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2538). **ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ดันอ้อ จำกัด
- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเลย(2552) **สรุปรายงานสถิตินักท่องเที่ยว**. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2553, จาก www.loei.go.th
- สุภางค์ จันทวานิช.(2542). **การวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภางค์ จันทวานิช.(2543). **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี พงศ์พิศ. (2547) **ชาวบ้านชวนคิดภาพนิมิตการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : พลังปัญญา
- เสรี วงษ์มณฑา. (2542). **พฤติกรรมผู้บริโภค** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: ชีระฟิล์มและไซท์ แท็กซ์.
- อุไรวรรณ ปิติมณียากุล. (2546). **การวิเคราะห์วิพากษ์การออกแบบ**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.